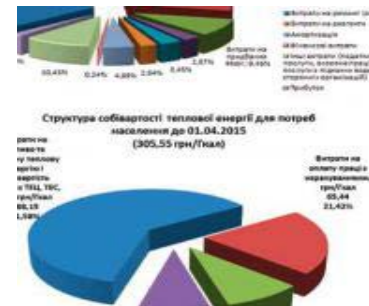




НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ



ВСТАНОВЛЕННЯ ТАРИФІВ НА ЦЕНТРАЛІЗОВАНЕ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ



Вид послуги	Норма	Тариф	Відомість
33.20 м2	13.38	0.67	444
33.20 м2	0.85	0.85	22
33.20 м2	8.34	8.34	28
5.30 м3	14.26	14.26	44
70 м3	8.95	8.95	166
70 м3	8.34	8.34	297.1
70 м3	53.38	53.38	236.20

Питання щодо формування тарифу

- Яким є процес формування тарифів?
- Чому тарифи є різними у регіонах України?
- Що включається до тарифу?
- Від чого залежать обсяги реалізації послуг та відповідні витрати?
- Якою визначальною насправді є роль місцевих органів?

Витрати різних водопровідно-каналізаційних господарств мало відрізняються за складовими (електроенергія, заробітна плата, збір за спеціальне використання води та інше), проте, їх розмір значною мірою залежить від особливостей технологічного процесу, а також від ефективності використання ресурсів.

Особливості технологічного процесу

- **Джерела** питного водопостачання (підземні води, поверхневі водойми, покупна вода).
- **Протяжність водоводів** (відстань транспортування від джерел до споживачів, особливо у маловодних регіонах).
- **Рельєф** місцевості (підкачування води насосами).

Ефективність використання ресурсів

- Відповідність **виробничих потужностей** до фактичних потреб (їх перевищення над потребами викликає непродуктивні витрати енергоресурсів).
- Відсоток **втрат** питної **води** (витоки при аваріях, несанкціоновані підключення та крадіжки в інший спосіб).

Що таке тариф?

Тариф на централізоване водопостачання та водовідведення – це вартість надходження до осель громадян 1куб.м води та відведення 1куб.м стічних вод.

ПЛАНОВАНІ ДАНІ

$$\text{Тариф} = \frac{\text{Витрати} + \text{Прибуток}}{\text{Обсяг реалізації}}$$

Витрати = Електроенергія + Зарплата + Амортизація + Податки + Інше

Обсяг реалізації = Обсяг підйому води – Витрати води – Втрати води

Що меншими є Витрати й більшим Обсяг реалізації, тим нижчим є Тариф.

Відповідальність

- ВКГ + Орган місцевої влади
- НКРЕКП
- ВКГ + Орган місцевої влади
- ВКГ
- ВКГ

Важіль впливу

- Питомі норми витрат електроенергії
- Тариф на електроенергію
- Обсяг технологічних витрат води
- Обсяг втрат води
- Заходи з енергозбереження

Фактори зростання тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення

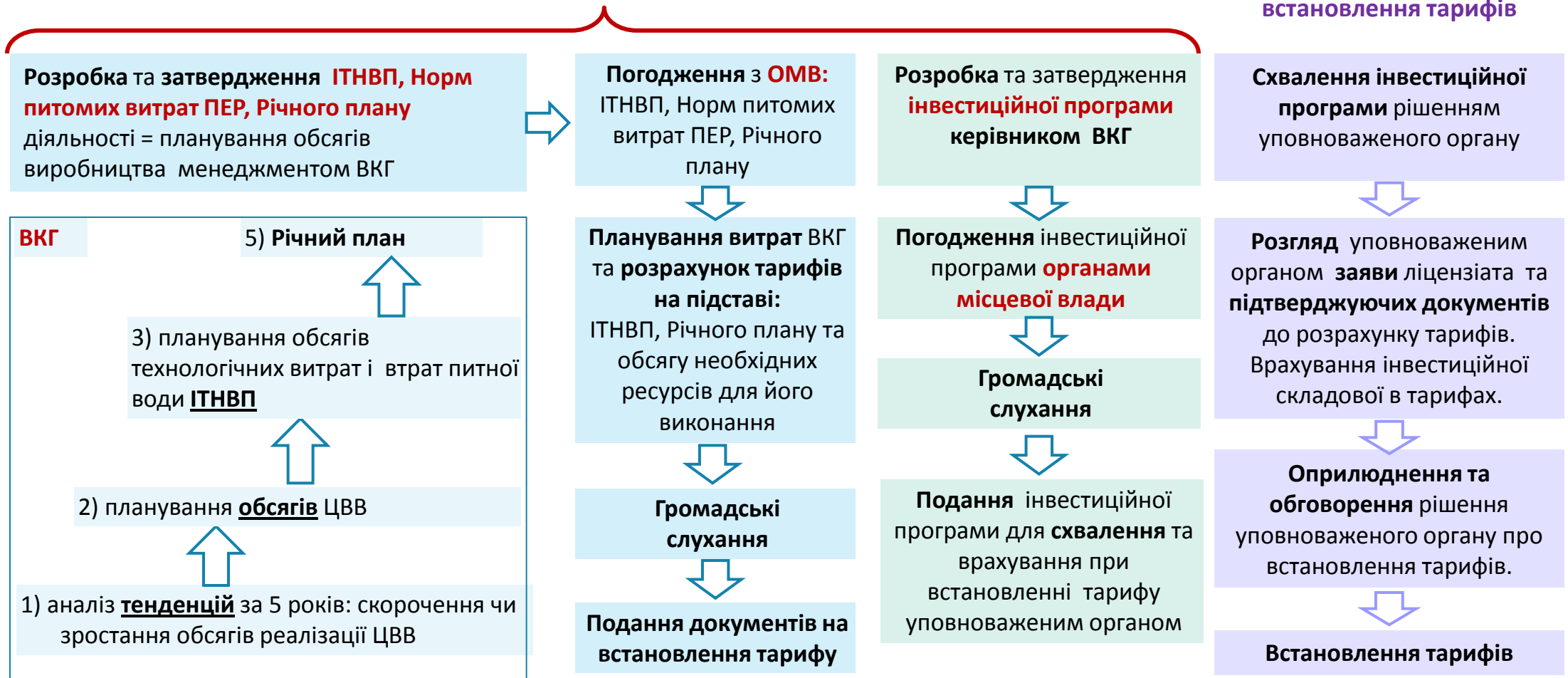
Зростання тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення є об'єктивною вимогою часу:

- прісна вода як природний ресурс стає дедалі дорожчою в усьому світі;
- необхідно дбати як про належний технічний стан об'єктів водопровідно-каналізаційних господарств для якісних послуг сьогодні, так і про вчасне їх відновлення для подальшого функціонування;
- дорожчає виробництво води - ростуть ціни на матеріальні, енергетичні та трудові ресурси.

Органи місцевої влади, беручи участь у затвердженні планово-економічної, інженерно-технічної та іншої документації підприємств на підготовчих етапах до встановлення тарифів, фактично впливають на рівень економічно обґрунтованих тарифів.

Процес формування тарифу: послідовність та відповідальність

Обов'язки та відповідальність ВКГ спільно з органами місцевої влади
на підготовчих етапах формування тарифів





Нормативна база тарифоутворення НКРЕКП

Порядок формування тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення

затверджений постановою НКРЕКП від 10.03.2016 **№ 302** (zareєстрований в Міністерстві юстиції 19.04.2016 за № 593/28723) та набрав чинності з моменту опублікування в № 36 «Офіційного вісника України» з 17.05.2016

Процедура встановлення тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення

затверджена постановою НКРЕКП від 24.03.2016 **№ 364** (zareєстрована в Міністерстві юстиції 27.04.2016 за № 643/28773), чинна з 27.05.2016, з моменту опублікування в № 39 «Офіційного вісника України»

Прозорість встановлення тарифів у сфері ЦВВ

Для забезпечення прозорості прийняття рішення НКРЕКП щодо встановлення тарифів, **ліцензіати проводять відкриті обговорення** щодо наміру зміни (коригування) діючих тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що підтверджується відповідними протоколами.

(на виконання вимог ст.16 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», **постанови НКРЕКП від 30.06.2017 № 866** «Про затвердження Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»)

Після схвалення відповідних рішень НКРЕКП, їх проекти оприлюднюються на офіційному вебсайті НКРЕКП для **проведення відкритих обговорень** з громадськістю на місцях провадження діяльності ліцензіатів.

Після отримання протоколів відкритих обговорень на місцях схвалених рішень НКРЕКП, проекти відповідних постанов розглядаються на відкритому засіданні НКРЕКП, в ході якого **приймаються рішення про встановлення тарифів**.

НКРЕКП перевіряє обґрунтованість витрат при формуванні тарифу



Обґрунтованість планових обсягів виробництва:

- *Перевірка планових обсягів забору води з природних джерел, витрат і втрат води до норм, встановлених ІТНВПВ*
- *Аналіз динаміки фактичних обсягів виробництва*

Витрати на оплату праці:

- *Перевірка обґрунтованості штатного розкладу за нормативними документами*
- *Аналіз динаміки фактичної чисельності працівників*

Витрати на оплату енергоносіїв:

- *Встановлення ІТНВПВ*
- *Перевірка обґрунтованості обсягів виробництва та відповідності до них планових витрат енергоносіїв*

Аналіз структури витрат

- *Перевірка виконання встановленої рішенням НКРЕКП структури тарифів*
- *Перевірка відповідності планованих обсягів ресурсів до планованих обсягів виробництва за нормами їх витрат*
- *Порівняння планованих обсягів матеріальних ресурсів з фактичними обсягами за попередні періоди*
- *Порівняння планованих цін/тарифів на ресурси, послуги з ринковими*

Розгляд інвестиційних програм

- *Перевірка виконання інвестиційних програм за попередні періоди*
- *Перевірка обґрунтованості планованих заходів інвестиційних програм*

Схема планування витрат



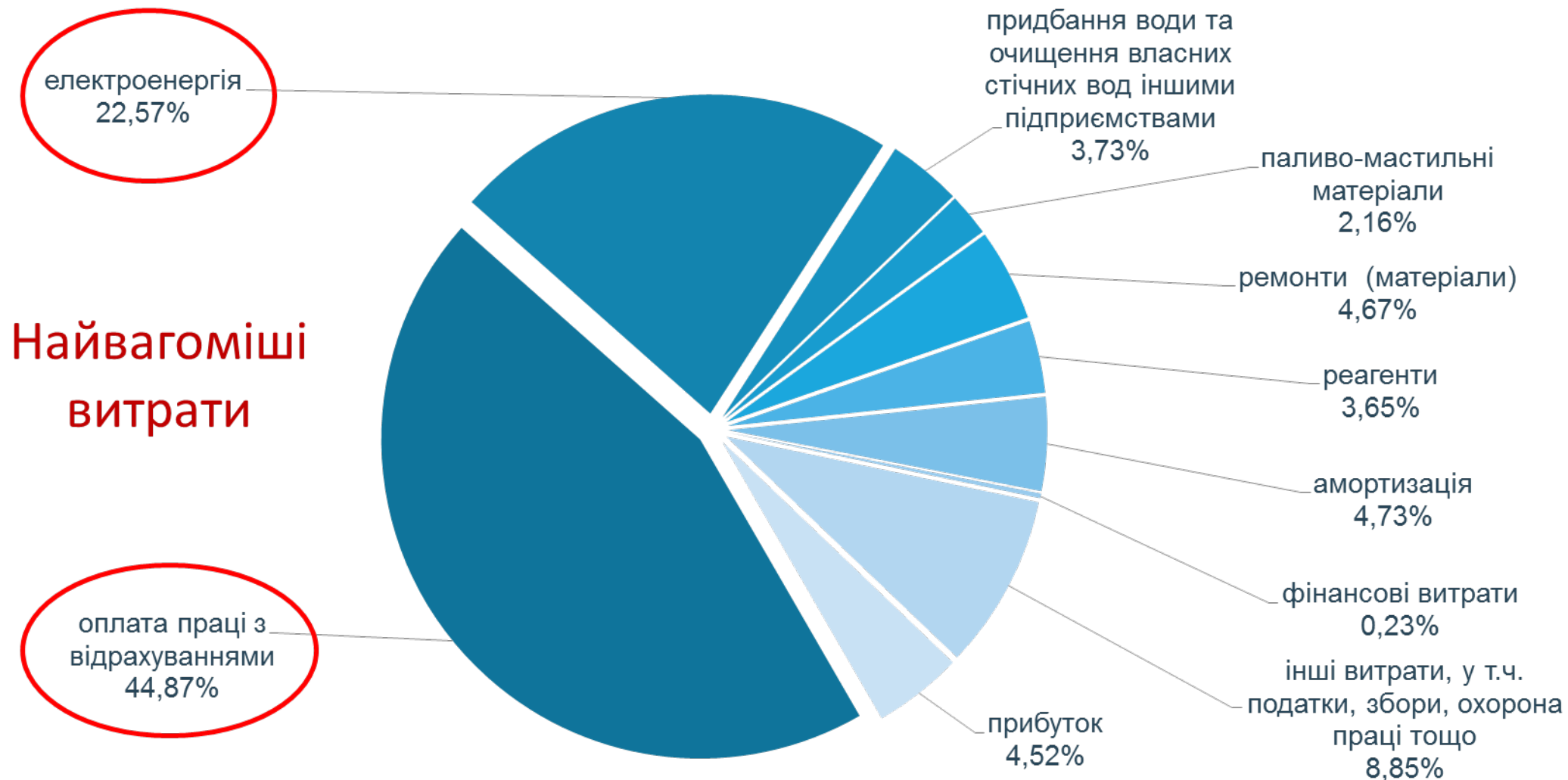
Чому з року в рік тарифи підвищуються

1. Зміна **обсягів** реалізації послуг ВКГ.
2. Зростання рівня **мінімальної заробітної** плати.
3. Зміна ціни на **електроенергію** та інші ресурси (реагенти, паливо тощо).
4. Зміна розміру відрахувань на **амортизацію**.
5. Інші зміни:
 - ставок податків та зборів,
 - курсу валют,
 - вартості покупної води/очищення стічних вод,
 - вартості банківських послуг тощо.

Як виглядає структура тарифу-2020?



Структура середньозваженого тарифу на централізоване водоспоживання (ВП+ВВ)





Проблемні питання низької ефективності МЕНЕДЖМЕНТУ ВКГ, що призводить до високої собівартості послуг

1. При великих обсягах втрат води відсутній чіткий план заходів щодо їх зменшення.
2. При розробці планів заміни обладнання на менш енергоємне не прогнозується, а потім не відстежується, ефект від застосування таких заходів.
3. Відсутні чіткі плани робіт з оптимізації технологічних процесів (у т.ч. мереж трубопроводів).
4. Низький коефіцієнт корисної дії автомобільної та землерийної техніки, а нерідко й нераціональне її використання.
5. Низька ефективність роботи інспекції промислового водовідведення, а в окремих випадках, відсутність такої.
6. Низька ефективність роботи служби реалізації послуг населенню (несвоєчасний контроль за показами приладів обліку води).
7. Відсутній контроль за правильністю встановлення приладів обліку води, що призводить до підвищення її втрат (зокрема, у приватному секторі – облік у точці приєднання).
8. Низька ефективність роботи з пошуку прихованих витоків води та несанкціонованого відбору води з систем централізованого водопостачання.
9. ВКГ має вести облік споживання згідно з Правилами №690 та враховувати втрати з внутрішньобудинкових мереж, а ОМВ можуть фінансувати обладнання багатоквартирного ЖФ приладами комерційного обліку (будинкові лічильники) на підставі ЗУ «Про комерційний облік».

Втрати води в мережах

Кожен 1 куб.м втрат питної води – це збільшення тарифу, оскільки ресурси на виробництво витрачаються, а обсяг реалізації при цьому скорочується.

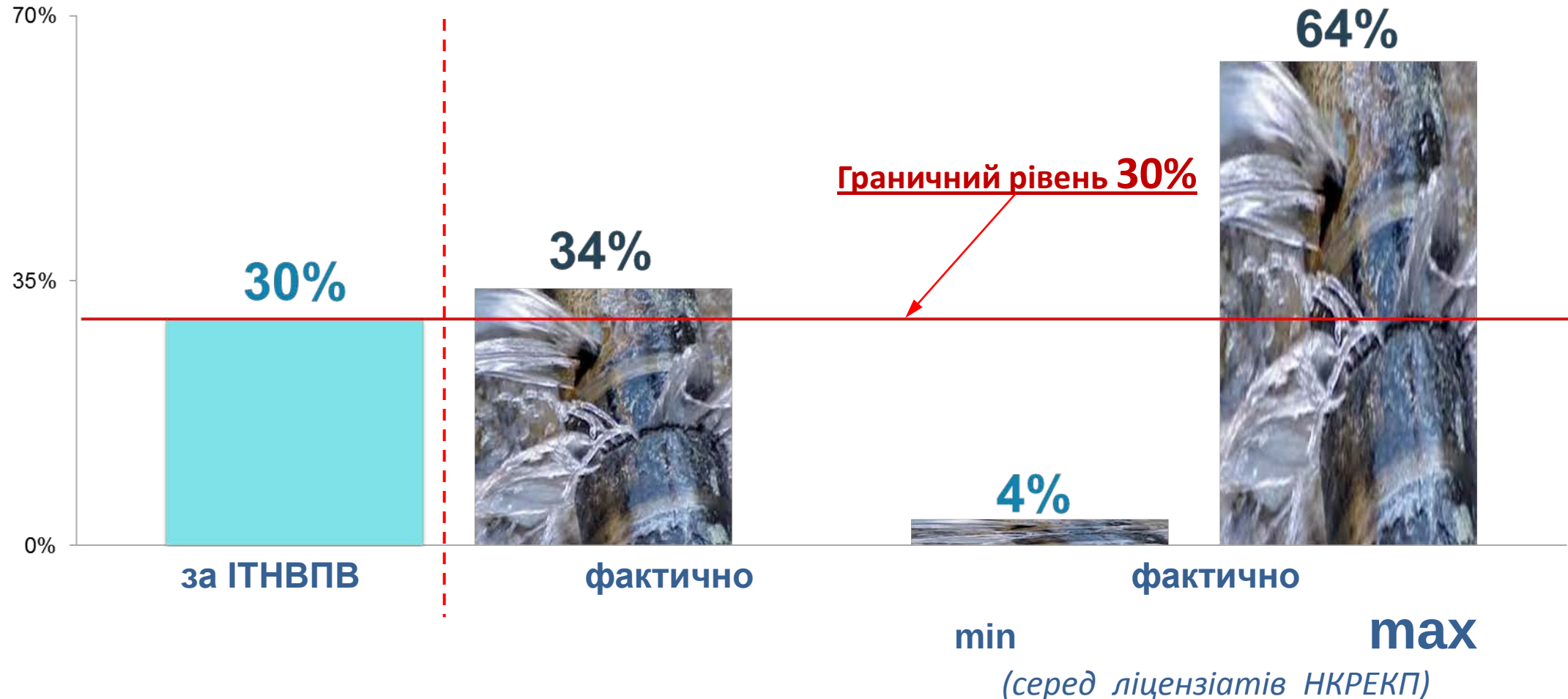


Схема етапів технологічного процесу водопостачання

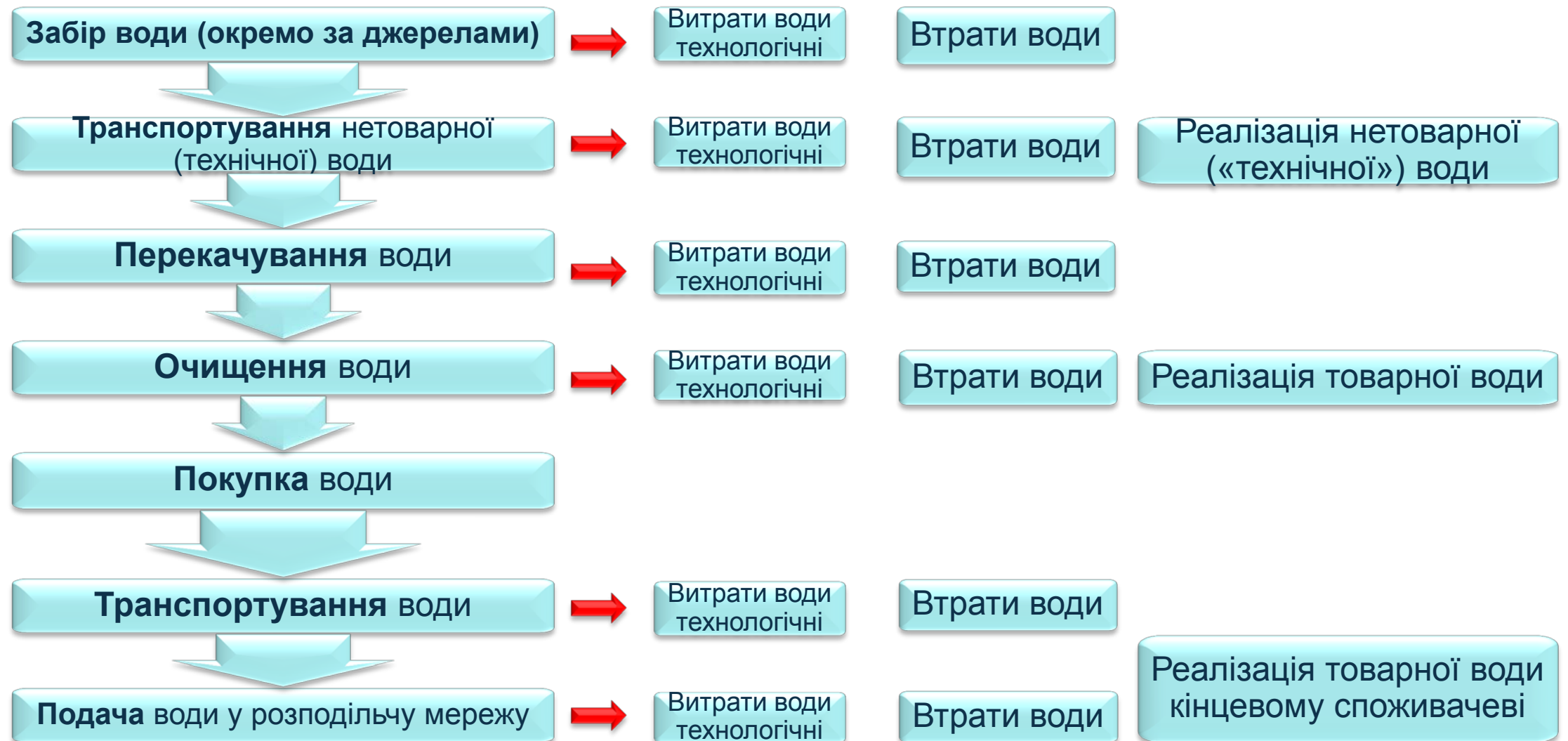
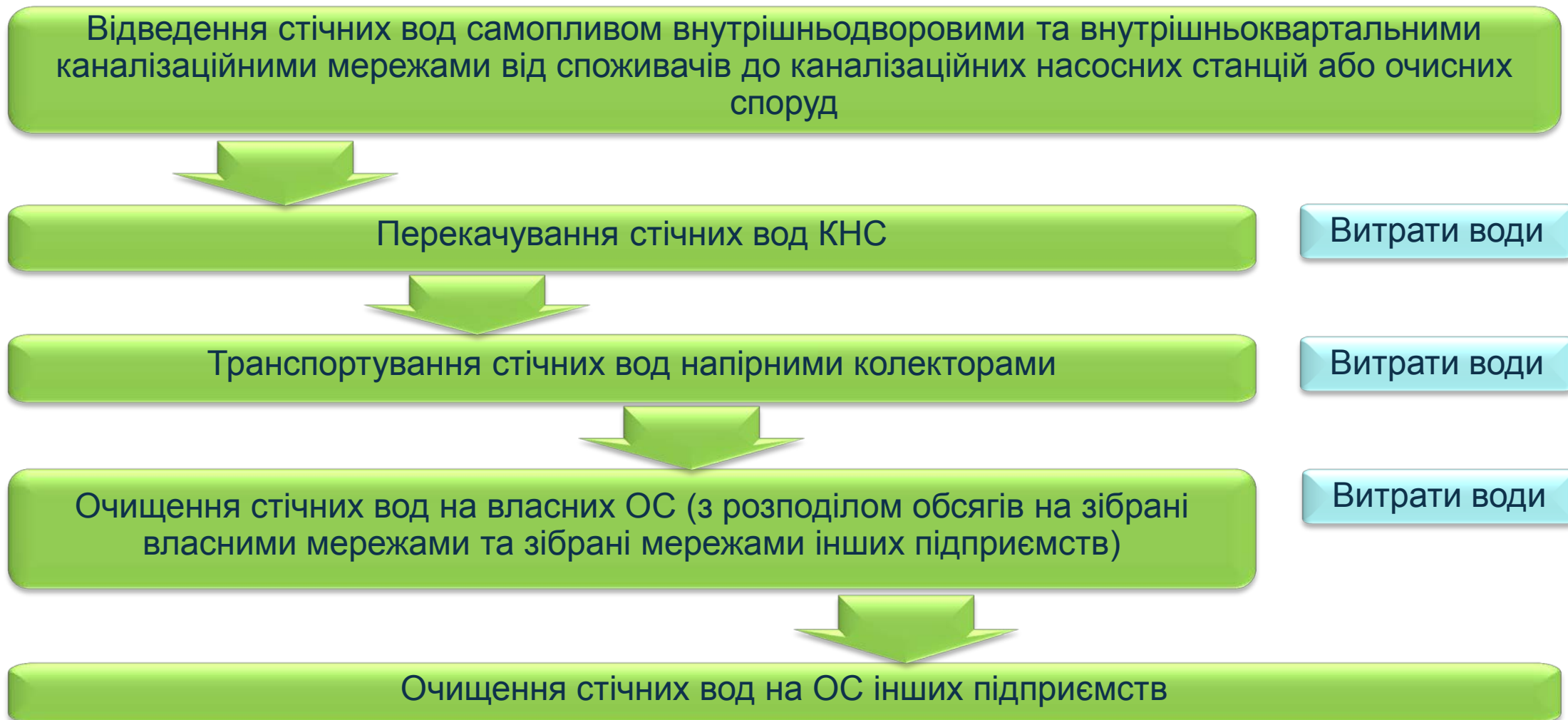


Схема етапів технологічного процесу водовідведення



Важелі впливу органів влади на формування тарифу

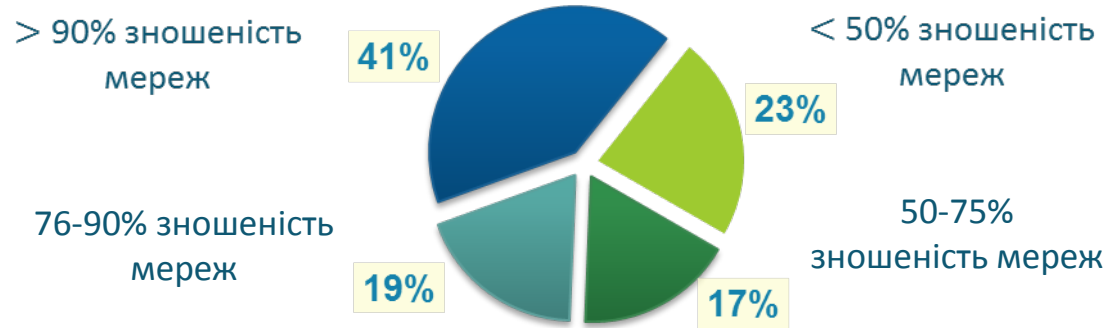


Для чого потрібні інвестиційні програми

Проблеми

Заходи

Понаднормативні втрати води з систем ПРВ (подачі і розподілу води)



Відновлення мереж

Висока енергомісткість виробництва



Заміна насосного обладнання, автоматизація процесів енергозбереження

Необліковані комерційні втрати води з внутрішньобудинкових систем



Встановлення приладів обліку води

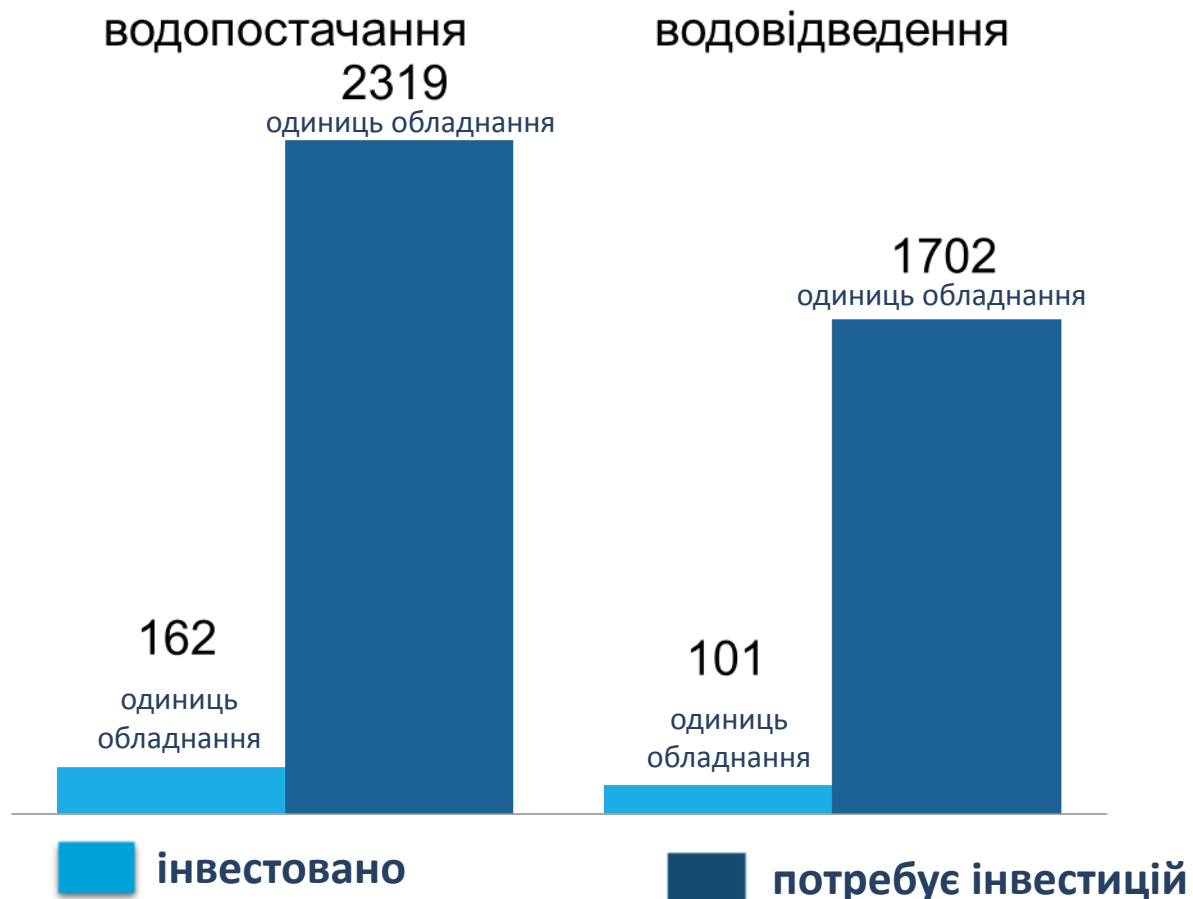
Потреби підприємств ВКГ в інвестуванні (1)



Заміна насосного обладнання,
автоматизація процесу енергозбереження



зниження витрат ЕЕ
на 15-30%



Наявні кошти (амортизація, прибуток) дозволяють замінювати щороку лише 5% повністю амортизованих насосних агрегатів.

Такими темпами повна їх заміна може відбутися не раніше, ніж за 20 років.

Водночас, термін корисного використання насосного обладнання становить 6-8 років.

Потреби підприємств ВКГ в інвестуванні (2)



Відновлення мереж → скорочення втрат води, екологічна безпека



Термінової заміни потребують 47% мереж водопостачання.

Щороку відновлюється лише 0,15% аварійних та ветхих мереж.

За таких темпів суттєве зменшення втрат води з розподільчих мереж (з 41% до 15%) забезпечити неможливо.

Екологічна ситуація ускладнюється внаслідок витоків з каналізаційних мереж.

Контроль за виконанням ліцензіатами рішень НКРЕКП

Для здійснення контролю за виконанням ліцензіатами у сфері централізованого водопостачання та водовідведення рішень НКРЕКП щодо встановлених тарифів та схвалених інвестиційних програм, запроваджено моніторинг звітності ліцензіатів за 7 формами.

Здійснюється постійний моніторинг та аналіз таких показників діяльності:

- **Обсяги** виробництва, їх **динаміка**, відповідність **планам**.
- Обсяги технологічних **витрат і втрат** води, відповідність **нормам**.
- Рівень кредиторської та дебіторської **заборгованості**, розрахунки з споживачами.
- Рівень витрат **електроенергії** та розрахунки з енергопостачальниками.
- Фактична собівартість, виконання **структури** тарифів.
- Технічні характеристики ліцензіатів, порівняння **ефективності** їх діяльності.
- Виконання заходів **інвестиційних** програм, цільове використання коштів.